

Kriminalomsorgen
Drammen Fengsel

Sivilombudsmannen
Aage Thor Falkanger
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

U.off § 13 offl.jfr fvl §
13 nr 1

Deres ref:

Vår ref:
201316034-21

Dato:
01.09.2016

SIVILOMBUDSMANNENS RAPPORT AV 31.8.16 – TILSVAR FRA DRAMMEN FENGSEL

Vi har mottatt og gjennomgått Sivilombudsmannens besøksrapport utarbeidet etter besøk av Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse i Drammen fengsel den 24. og 25.05.16.

Drammen fengsel merket seg forebyggingsenhetens kommentarer ved det avsluttende møtet for deres besøk. Vi har i ettertid jobbet med de punktene som fremkom under møtet. Når rapporten av 31.08.16 forelå tok vi fatt i de fremlagte anbefalinger. Fengselet har jobbet med de utfordringer og problemstillinger slik disse beskrives i rapporten. Noen av rapportens anbefalinger var kjente for fengselet, andre forhold har vært mindre kjente.

De som har ansvaret for de forskjellige områdene, har vurdert sivilombudsmannens anbefalinger og oversendt sine råd og anbefalinger til fengselsleder.

Drammen fengsel har som mål å gjennomføre straff og varetektsopphold i samsvar med gjeldende lov og regelverk. Deriblant de forpliktelser Norge har til å etterfølge krav nedfelt i internasjonale regelverk.

Drammen fengsel har i det videre i arbeidet med Sivilombudsmannens rapport tatt utgangspunkt i de anbefalinger Sivilombudsmannen har kommet med etter funn, opplevelse og tilbakemeldinger de har beskrevet etter besøket hos oss.

Noen av Sivilombudsmannens anbefalinger har vært av en slik art at enkle grep eller tiltak har vært tilstrekkelig. Andre anbefalinger har vært mer omfattende og har ikke uten videre kunne blitt gjennomført. Dette fordi det blant annet vil kreves økte bemanningsmessige og økonomiske ressurser ut over budsjetterte bevilgninger.

Region sør og kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) er derfor involvert i oppfølgingen av Sivilombudsmannens rapport.

Kriminalomsorgen region sør

Postadresse:
Dokumentsenter,
Postboks 694
4302 Sandnes

Besøkadresse:
Erik Børresensallè 20

Telefon: 32 21 98 00
Telefaks: 32 21 98 50

Saksbehandler:
Runar Jenserud

Org.nr: 982 348 714

Under arbeidet med oppfølging av Sivilombudsmannens anbefalinger, har fengselet samarbeidet med fengselets samarbeidsaktører på de punkter disse er involvert. Dette gjelder særlig helseavdelingen i fengselet og Statsbygg som eier.

Helseavdelingen er et annet forvaltningsorgan enn fengselet, og vil således besvare sine anbefalinger i egen ekspedisjon til Sivilombudsmannen.

Vi refererer til funn og anbefalinger i Sivilombudsmannens rapport av 31.08.16. Vi har valgt å kommentere kapittel 5 om situasjon for kvinnelige innsatte. For øvrig har vi kun kommentert de konkrete anbefalinger i rapporten..

Funn, anbefalinger og oppfølging

5 Situasjonen for kvinnelige innsatte.

Sivilombudsmannen påpeker at kvinner og menn ikke bør sitte sammen slik de gjør i Drammen fengsel.

Etter besøket av Sivilombudsmannen skisserte Drammen fengsel i samråd med region Sør en mulig løsning for å separere kvinner og menn i avdeling, men med felles styrt aktivitet på skole og arbeidsdrift. Dette ville få konsekvenser for kapasiteten for mannlige innsatte. Forslaget ble lagt frem for KDI uten at dette ble tatt til følge.

I forslag til Statsbudsjettet for 2017 prop.1 S står det skrevet følgende: *Kvinneplassene ved Drammen fengsel skal avvikles når avd. G ved kongsvinger er klar til å ta imot kvinner. Drammen fengsel vil i den forbindelse bli avviklet som "blandingsfengsel".*

Vi har valgt å kommentere følgende uttalelser i pkt. 5.

- 1. Til tross for de klare internasjonale standardene, som også støttes av nasjonale føringer, sitter kvinner og menn sammen på alle avdelingene i Drammen fengsel. Under besøket ble det gjort en rekke funn som underbygger at praksisen med at kvinnelige og mannlige innsatte sitter sammen slik de gjør i Drammen fengsel bør opphøre.*

Kommentarer:

Bakgrunnen for at det fortsatt sitter kvinner og menn sammen i Drammen fengsel er mangel på soningsplasser / varetektsplasser for kvinnelige innsatte i kriminalomsorgen. De bygningsmessige forholdene i Drammen fengsel lar seg ikke splitte slik at de mannlige og kvinnelige innsatte kan separeres verken på avdeling eller i styrt aktivitet uten at det går utover det motsatte kjønn som da fører til lavere aktivitet.

Drammen fengsel har tatt problemet på alvor og gjort det vi kan for å ivareta begge kjønn. Vi har ingen aktiviteter som kvinner og menn er sammen uten at det er en ansatt tilstede, dette gjelder både styrt aktivitet, fellesskap og lufting. I tillegg er det opprette egen jentegruppe med styrt aktivitet som f.eks. trening.

2. *Kvinner har særskilte sanitære behov, spesielt i forbindelse med menstruasjon, overgangsalder og ved graviditet. Mangelen på toaletter på cellene i avdeling 6 og 7 og begrenset tilgang til dusj store deler av døgnet, utgjør derfor et spesielt problem for kvinner*

Kommentar:

Når det gjelder de sanitære forhold er dette også et område som det er gjort tiltak ut i fra de sanitære forholdene vi har. I avdeling 1 har samtlige celler toalett og dusj, så den korte perioden de sitter der er forholdene ivaretatt.

Når kvinner blir flyttet til avdeling 6 blir kvinner så langt det lar seg gjøre hensyntatt med å få celle med toalett av helsemessige årsaker. Det er meget begrenset, da vi har kun to celler med toalett, men kvinner blir prioritert. Dette er vanskelig selvsagt når det gjelder menstruasjon, men ved overgangsalder og graviditet blir det hensyntatt.

Fellestoalett og dusj er i begge avdelinger, dvs. avdeling 6 og avdeling 7, separert for kvinner og menn.

3. *I avdeling 6 og 7 hadde kvinnelige og mannlige innsatte felleskapstid sammen. Dette setter store krav til bemanningen og sikkerheten i fengselet. Fellesskapet ble gjennomført i korridorene i avdelingen med åpne celledører. De innsatte hadde anledning til å være inne på hverandres celler, men ikke til å lukke døren.*

Kommentar:

Når det avvikles fellesskap i avdeling 6 og i avdeling 7 er det uten unntak ansatte tilstede ute i fellesskapet. Selv om fengslet er på minimumsbemanning avvikles det aldri fellesskap uten ansatte tilstede. De fleste innsatte oppholder seg da ute i avdelingen, men det er tillatt å oppholde seg på celle med besøk, men ikke med lukket dør.

4. *Videre kom det frem at lite bruk av tolk og en stor andel utenlandske innsatte resulterte i at kvinnelige innsatte følte seg avhengige av mannlige innsatte for å få informasjon. En slik avhengighet kan føre til et uheldig maktforhold blant de innsatte og gjøre kvinner mer sårbare overfor mannlige innsatte*

Kommentar:

Når det gjelder bruk av tolk omtales det i punkt 7.1 – 7.2 – 8.1. Resultatet i de punktene konkluderer med økt bruk av tolk, men behovet for ”vennetolking” vil fortsatt være tilstede, og det er naturlig at det skjer når en oppholder seg i et ”fremmed” land og er sammen med personer fra samme land. Det som ikke er aktuelt og som heller ikke skjer er at medinnsatte blir brukt som tolker når offentlige dokumenter og interne dokumenter skal underrettes / forkynnes, helseopplysninger etc. ”Vennetolking” går på dagligdagse spørsmål, informasjon om daglige hendelser, endringer etc. og det vi opplever er at dette skjer mellom begge kjønn. Vi opplever ofte at det er en kvinne som tolker for menn og ikke bare motsatt. Vi ser heller at det er positivt og at det gjør hverdagen lettere for de som kun behersker sitt eget morsmål. Vi kan følgelig ikke se at det foreligger grunn til å avslutte at eksisterende praksis, da det ikke etter vår erfaring resulterer i et uheldig avhengighetsforhold mellom mannlige og kvinnelige innsatte

6 Fysiske forhold

6.2 Sanitære forhold

Anbefaling:

- *Inntil det er installert toaletter på alle celler bør alle innsatte sikres mulighet til å bruke toalettene ved behov uansett tid på døgnet.*

Oppfølging av anbefalingen:

Som redegjort for under besøket vil toalettene ferdigstilles innen august 2017.

Det har vært vurdert mange midlertidige tiltak bl.a. å øke bemanningen slik at innsatte kan låses ut 24 timer i døgnet og en forskyvning av eksisterende bemanning slik at innsatte kan låses ut større deler av døgnet. For å få dette til er det behov for en bemanningsøkning på 8 tjenestemenn. I de sentrale bevilgninger har dette ikke blitt prioritert og Drammen fengsel har selv ingen mulighet innenfor den stramt tildelte ramme.

Når det gjelder forskyvning på egen turnus, har dette også vært oppe til vurdering. Konsekvensene av å forskyve bemanning fra dag og kveld over til natt byr på store utfordringer og eventuelle prioriteringer. Den største konsekvensen er at allerede lav sysselsetting ref. punkt 10.1, fellesskap og tid utenfor cella ref. punkt 10.2 vil synke kraftig og ned til et minimum som overhodet ikke er sikkerhetsmessig forsvarlig. I tillegg vil en slik forskyvning av tjeneste ikke være forenelig med arbeidstidsbestemmelsene.

Ingen av planene har latt seg realisere. Så inntil toalettene er på plass, må innsatte være forberedt på å være innelåst deler av døgnet. I den forbindelse vil Drammen fengsel gjøre sitt ytterste for å ”strekke” åpningstidene så langt det lar seg gjøre innefor eksisterende bemanningsplan.

7 Kommunikasjon og språk

7.1 Informasjon ved innkomst

Anbefaling:

- *Fengselet bør sikre at alle innsatte ved innkomst mottar oppdatert informasjon om sine rettigheter og fengselets rutiner og det bør sikres at informasjonen er forstått.*

Oppfølging av anbefalingen:

Det er utarbeidet et gjennomførings skjema for den ansatte som tar for seg alle punkter og områder som skal gjennomgås ved en nyinnsettelse. Første samtale skal skje samtidig med innsettelsen av de tjenestemenn som gjennomfører innregistrering. Samtalen inneholder konkrete spørsmål om innsattes helsesituasjon, herunder også fare for selvdrap.

Under innsettelsen skal innsatte også informeres om informasjonsfilmen som er utarbeidet og om hvilke språk filmen er tilgjengelig på. I tillegg til filmen er rutiner og rettigheter gjort skriftlig på fem ulike språk.

Påfølgende virkedag blir det gjennomført en minikartlegging av sosialkonsulenten.

I tillegg har vi nå under utvikling et skjema for kartlegging ved innsettelse som inneholder konkret spørsmål om fare for selvmord.

Rutinene har til hensikt både å kartlegge innsattes situasjon ved innsettelsen, gi nødvendig informasjon, sikre informasjonsflyt internt og oppfølging gjennom iverksettelse av tiltak.

7.2 Kommunikasjon med utenlandske innsatte

Anbefaling

- *Fengselet bør tilby tolk ved innkomstsamtale til alle innsatte som ikke har tilstrekkelige ferdigheter i norsk eller engelsk eller et annet språk som ansatte fullt ut behersker, og når avgjørende informasjon skal gis på et senere tidspunkt. Spørsmålet «trenger du tolk?» bør stilles på flere språk slik at det er sikkert at det blir forstått. Tilbud om og bruk av tolk bør dokumenteres.*

Oppfølging av anbefalingen:

Bruk av tolk er et kostnadsspørsmål og må sees i sammenheng med ressursituasjonen som helhet. Bruk av ekstern tolk er svært kostbart og omfattende bruk vil raskt kunne bli en utfordring med tanke på antall innsettelse og andelen av utenlandske innsatte. Det er også en praktisk utfordring ved at innsettelse skjer samtlige 7 dager i uken og stort sett til alle døgnets tider og spesielt på kveld

Så langt som mulig tilstreber vi å benytte egne tjenestemenn med språkkompetanse i kommunikasjonen med innsatte som ikke har ferdigheter på norsk eller engelsk. Dette gir ofte en bedre kommunikasjon enn innleide tjenester, da de har kunnskap og forståelse for straffegjennomføring og lokale forhold.

Dersom det er behov for tolk blir dette bestilt. Det er vanskelig å få inn en tolk på innkomstsamtaler da tidspunkt for innsettelse ikke lar seg planlegge og de fleste tolker har for lang reise vei til at de klarer å møte på kort varsel. Hvis det viser seg å være behov for tolk vil det bli bestilt i etterkant av første samtale.

For å dokumentere behovet for tolk vil spørsmålet "Trenger du tolk" bli lagt inn i "Kartleggingsskjema for nyinnsatte" som nå er under utarbeidelse. Bruk av tolk blir loggført i våre datasystemer (KOMPIS).

I dag benytter tjenestemennene "Google translate" under førstegangssamtalen. Dette er etter vår mening en tilfredsstillende ordning som ivaretar den innsattes interesser for eventuelt å avdekke et behov for tolk og som en føstegangs informasjon inntil ordinær tolk kan ankomme.

Vi merker oss anbefalingen og vil ha fokus på dette i arbeidet fremover og da også gjennom individuelle vurderinger knyttet til sakshandlingen. I tillegg arbeider KDI i disse dager med en sentral regulering i form av et rundskriv. Rundskrivet tar for seg håndteringen av oversettelser, samt bruk av tolker og ulike tolketjenester.

7.3 Informasjon om kontaktbetjentordningen

Anbefaling:

- *Fengselet bør sikre at alle nyinnsatte får informasjon om sine kontaktbetjenter og at disse så raskt som mulig gjør seg til kjenne for den innsatte.*

Oppfølging av anbefalingen:

Drammen fengsel har i etterkant av tilsynet endret praksis ved tildeling av kontaktbetjent. Vaktleder skal nå ved innsettelse føre den nyinnsatte opp i et kontaktbetjent team, og den innsatte får under innsettelsen opplyst hvem kontaktbetjenten er.

I tillegg skal avdelingslederne følge opp at den innsatte blir informert i tilstrekkelig grad.

8 Beskyttelse og ivaretagelse

8.1 Kartlegging og håndtering av selvmordsrisiko

Anbefaling:

- *Fengselet bør ha skriftlige rutiner for forebygging og håndtering av selvmordsrisiko.*

Oppfølging av anbefaling:

Når det gjelder skriftlige rutiner for forebygging og håndtering av selvmordsrisiko, er det et arbeid som pågår. Vi jobber med et "kartleggingsskjema for nyinnsatte". Dette er et skjema som er i bruk på Ringerike fengsel. Drammen fengsel jobber med å omarbeide dette skjemaet og sammen med dagens rutiner / informasjonflyt, vil det bedre forebyggingen av selvmordsrisiko.

Foreløpig rutine for forebygging og håndtering av selvmordsrisiko er som følger:

Ved booking av varetaksplass ved Drammen fengsel videreformidler domsadministrasjon på regionkontoret politiets opplysninger om innsatte. Denne skriftlige informasjonen legges inn i innsattes mappe i arkivsystemet Doculive. Dersom det fremkommer informasjon som krever oppfølging, formidles det både til helseavdelingen og til de som er ansvarlig for innsettelsen.

Skriftlig informasjon som foreligger ved innsettelsen, f.eks. kjennelser ol. skal gjennomgås og videreformidles til avdeling og helse. Hvem som har ansvar for gjennomgang vil variere alt etter hvilken tid på døgnet informasjonen blir mottatt.

Alle mottakelser av innsatte skal skje ved at de som transporterer innsatte tas med inn i anstalten og bli forespurt om det foreligger informasjon anstalten bør være kjent med. Informasjon som fremkommer i den muntlige overlappingen skal formidles til operativ førstebetjent som vurderer iverksettelse av tiltak.

Dersom det fremkommer informasjon om at innsatte er i en særlig sårbare situasjon skal helsepersonell involveres enten gjennom kontakt med lokal helseavdeling eller legevakt. Alternativt skal transporten bes om å fremstille innsatte for legevakt før innsettelsen blir gjennomført. Det skal videre iverksettes beskyttende tiltak i anstalten slik som tilsyn, begrensnings av eiendeler el.

9 Kontakt med familie og venner

9.2 Telefontid

Anbefaling

- *Fengselet bør legge til rette for innsatte som ikke har mulighet til å få besøk av familie og venner utenfor fengselet på grunn av lang reisevei, kan få kommunisere med dem via Skype eller tilsvarende nettløsning.*

Oppfølging av anbefaling

Innføring av Skype og tilsvarende nettløsninger er under overveielse i Kriminalsomsorgsdirektoratet og vi avventer nærmer instruks derfra. Utkast til retningslinjer vil bli sendt ut på høring i etaten i løpet av kort tid.

Som det fremgår av rapporten får innsatte ringe i henhold til gjeldene regelverk, også på sitt morsmål da samtalen blir tatt opp og kan kontrolleres i etterkant. Det rapporten ikke nevner, er at innsatte kan få utvidet ringetid dersom samtalen er til egne barn og det er til barnets beste. Det til

tross for at det er vanskelig å vurdere da vi ikke har barnevernet som samarbeidspartner nå barnet ikke har opphold i Norge.

I tillegg har Drammen fengsel i samråd med skole og bibliotek startet et nytt prosjekt der mor evt. far kan lese inn f.eks. et eventyr, syngende en godnatta sang, en godnatta hilsen etc. som blir tatt opp på en dvd og sendt til barnets adresse. Barnet kan da når han / hun vil høre stemmen fra sin mor eller far.

10 Aktivitetstilbud og fellesskap

10.1 Sysselsetting

Anbefaling:

- *Fengselet bør iverksette tiltak for styrke sysselsettingsgraden. Fengselet bør legge til rette for aktiviteter der kvinnelige innsatte kan være separert fra mannlige innsatte.*

Oppfølging av anbefaling

Som det fremgår av rapporten har Drammen fengsel hatt en økning i aktivisering av både menn og damer de siste årene. Vi arbeider fortsatt med å øke aktivisering og nærmer oss krav fra KDI om aktivisering av innsatte.

Fengslet har fått tilført en ekstra stilling, verksbetjent/aktivitør som har fått spesielt ansvar for de innsatte i avd. 1 og kvinnelige innsatte generelt. Dette arbeidet er godt i gang og resultatene begynner å bli synlige. Resultatet for 2. tertial viser en aktiviseringsprosent sammenlagt for kvinner og menn på hele 84 %, noe vi er meget fornøyd med når vi ser på fangesammensetningen.

I tillegg arbeider vi nå med å øke aktiviseringen ytterligere og konkrete forslag som utarbeides er følgende:

1. etg

- Alternativ 1:
Mandag-onsdag-fredag annen hver uke. Celle 1001 til C1005 åpne dører fra kl 09.00 til kl 10.00 samt tilbud om aktivisering med verksbetjent.

Tilbud om trening i tidsrommet kl 10.00 til 11.00 og evt. kl. 12.00 til kl. 13.00.

Celle 1006 til 1010 har åpne dører fra kl. 10.00 til kl. 11.00 samt aktivisering med verksbetjent.

Tilbud om trening i tidsrommet kl. 09.00 til kl. 10.00 og evt. kl. 12.00 til kl. 13.00.

Motsatt tirsdag og torsdag.

- Alternativ 2:
Mandag - onsdag - fredag annen hver uke. Celle 1001 til 1005 tilbud om aktivisering og åpne dører i tidsrommet kl. 09.00 til kl. 11.00.

Celle 1006 til 1010 tilbud om trening i tidsrommet kl. 09.00 til kl. 11.30 og kl. 12.00 til kl 13.00.

Motsatt tirsdag og torsdag.

- 6./7. etg
Nytt aktivitetsrom (gamle snekkerverksted) brukes fra kl. 08.00 til kl. 11.15. Verksdriften ansvarlig, men med bistand fra betjent i 7. etg ved behov og når betjenten har tid.
Tydeliggjøre aktivitetsplikten for innsatte i 6. etg slik at verkstedet får flere kandidater.

For å få dette til er det andre daglige arbeidsoppgaver som enten må forskyves, flyttes eller deles til øvrige ansatte. I tillegg er det en kostnad med omgjøring av verksted og innkjøp av utstyr som må gjennomføres og prioriteres opp i mot øvrige kostnader. Dette er nå under arbeid.

Når det gjelder separerte aktiviteter for kvinnelige innsatte, har vi liten mulighet utover det vi allerede gjør i dag. Dersom vi setter av egne aktiviteter for de, vil andel aktivitet for motsatt kjønn synke, noe som heller ikke er ønskelig. Grunnen til det er bemanning og areal.

10.2 Fellesskap og tid utenfor cella

Anbefaling:

- *Fengselet bør iverksette tiltak som sikrer at innsatte som ikke er ilagt restriksjoner har anledning til å tilbringe minst åtte timer utenfor cella hver dag, sysselsatt med meningsfulle aktiviteter. Det bør spesielt legges til rette for mer tid utenfor cellen i helgene.*

Oppfølging til anbefaling:

Punkt 10.2 må sees i sammenheng med 10.1

Ved Drammen fengsel viser tilfeldige dags målinger gjennom året i regi av region Sør, at snittvis ca 12 innsatte av totalt 54 innsatte tilbringer mindre en 8 timer utenfor cellen i løpet av en dag.

Drammen fengsel har hatt, og fortsetter fokus på økt sysselsetting gjennom skole, arbeid og fritid ved å øke antall innsatte som gis muligheter for arbeid og skole samt fritidsaktiviteter gjennom ansatte som er gitt dette som hovedarbeidsfelt.

Det sees videre på endring av bygningsmasse for å kunne tilby flere aktiviteter i egnede lokaler, ref. 10.1

Endringer som allerede er utført i etterkant av Sivilombudsmannes besøk er knyttet opp mot fellesskap. Endringen som er iverksatt er opp i mot innsatte uten sysselsetting i avd. 6. De gis nå økt felleskap ved å slå sammen to avdelinger til felleskap på dagtid.

Ekstra treningstid gis også til innsatte som etter søknad på spesielle grunnlag.

Å oppnå åtte timer med meningsfylt aktivitet for samtlige innsatte som ikke er ilagt restriksjoner, er et overordnet mål, men er ikke mulig med dagens ressurser og rammevilkår for øvrig. I helgene er det enda vanskeligere å nå målet om 8 timer fellesskap. .

10.3 Rusprogram

Anbefaling:

- *Fengselet bør sikre at kvinner med behov for rusmestrings program får tilbud om kurs eller annet tilrettelagt opplegg på lik linje med menn.*

Oppfølging til anbefaling:

Drammen fengsel gjennomfører to runder med ”Kortprogram rus” for de innsatte i løpet av et år. Ønske er å gjennomføre fire ganger, men er ikke mulig av ut fra dagens ressursituasjon.

Tilbudet er åpent for begge kjønn, men vi vil av faglige grunner ikke blande kvinner og menn under kurset.

Tilbudet er åpent for kvinner, men vi har ikke hatt tilstrekkelig antall programdeltakere for å kjøre rene kvinnegrupper. Dersom det er nok antall kvinner med rusproblematikk og de øvrige kriteriene er tilstede, vil det bli kjørt for kvinner.

11 Kontrolltiltak

11.1 Visitering

Anbefaling:

- *Visitasjon bør gjennomføres trinnvis ved at den internerte får tilbake klær til overkroppen før plagg nedentil fjernes*

Oppfølging av anbefaling:

Formålet med ”rutinemessig kroppsvisitasjon” ved utganger og innganger er bl.a. for å hindre at det ikke medbringes gjenstander som kan representere en sikkerhetsrisiko for den innsatte, medinnsatte og ikke minst den ansatte.

Risikoen knyttet til medbrakte potensielle farlige gjenstander og narkotiske stoffer kan derfor åpenbart være tilstede dersom kroppsvisitasjon unnlates.

Gjennomføringen av kroppsvisitasjon reguleres i Straffegjennomføringsloven § 28 Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler jf Forskriften § 3-25 jf retningslinjene punkt 3.31

Hvordan visiteringen blir gjennomført avhenger av et sikkerhetsmessig aspekt, og betjentene i Drammen fengsel gjennomfører visiteringen i dag på en sikkerhetsmessig, men skånsom måte.

Visiteringen foregår i tråd med den opplæringen som blir gitt på KRUS og etter gjeldende regelverket nevnt foran. KDI har i dag ingen anbefalinger om å visitere i tråd med SOM’s beskrivelse. Vi antar at KDI vil vurdere en slik anbefaling og vi vil innrette oss etter føringer derfra.

11.2 Utelukkelse fra fellesskap

11.2.2 Rettssikkerhet i saksbehandlingen

11.2.3 Oppfølging av innsatte i mottaksavdelingen

Anbefaling:

- *Fengselet bør sikre korrekt lovanvendelse på vedtak om utelukkelse fra fellesskap.*

Oppfølging av anbefaling:

Vi har gjennomført rapportens anbefalinger og fokuserer på at vedtakene skal inneholde en beskrivelse av at det er vurdert mindre inngripende tiltak.

Vaktleder og avdelingsleder er ansvarlig for utforming og skrivning av de ulike vedtak. Det er også opprettet en rutine der samtlige vedtak fortløpende forelegges fengselsleder i form av kopi i doculive, samt i papirformat til seniorkonsulent på doms og vt administrasjon. Dette for å sikre at vedtak er korrekt i.h.t. lover og regelverk

12 Helsetjenester

Kommentarer og anbefalinger under punkt 12 vil bli besvart i egen forsendelse av Drammen kommune med unntak av:

Pkt. 12.1. Tilgang til helsetjenester

Anbefalinger

- *Fengselet bør sørge for at alle henvendelser til helseavdelingen, herunder til tannlege, fysioterapeut, psykolog og psykiater, behandles fortrolig. Ansatte bør sikres at samtalelapper til helseavdelingen legges i lukket konvolutt, og at konvolutter gjøres lett tilgjengelig for alle innsatte.*
- *Fengselet bør sørge for at det finnes samtalelapper på de mest hyppig brukte språkene.*

Oppfølging av anbefaling:

Anbefalingene er gjennomført slik som Sivilombudsmannen skisserer.

Avsluttende kommentar:

Vi håper at vi med dette har besvart forebyggingsenhetens anbefalinger. Dersom det er behov for ytterligere redegjørelser eller konkretiseringer ber vi om tilbakemelding på dette.

Med hilsen
Runar Jensenrud
Fengselsleder